

Teatr życia codziennego. O Dzienniku Czasów Zarazy

Ula Rybicka

Czym jest *Dziennik Czasów Zarazy*? Spektakle internetowe Instytutu im. Jerzego Grotowskiego z Wrocławia powstały na bazie doświadczeń i wypowiedzi wielu osób. Choć bohaterowie opowiadają o własnych przeżyciach, to wiele z nich da się doskonale zrozumieć. Przecież w tak wyjątkowej sytuacji, w jakiej się znaleźliśmy, pewne emocje i doświadczenia są uniwersalne.

Teatr na faktach, projekt Instytutu Grotowskiego kierowany przez Jakuba Tabisza i Krzysztofa Kopkę, to seria opowieści inspirowanych codziennością. Następuje w nim nietypowe przesunięcie: demiurgiem staje się teatralny odbiorca, czyli publiczność, która inspirowane twórców do zmierzenia się z ważnym dla niej tematem. Reżyser i dramaturg pełnią natomiast rolę w pewien sposób służebną – z reporterską dokładnością starają się ułożyć historie tak, by za pomocą dzieła przedstawić losy i problemy swoich bohaterów – ludzi z krwi i kości. Jakub Tabisz wyjaśnia: - *Jako teatr zajmujący się osobistymi perspektywami, tym co tu i teraz, historiami codziennymi i niecodziennymi, siłą rzeczy musieliśmy zabrać się za przedziwną, trochę dramatyczną, a trochę momentami absurdalną sytuację epidemii i kwarantanny. Każdy ma teraz powód, by opowiedzieć swoją historię i prawie z każdym możemy się połączyć za pomocą Internetu.*

W programie festiwalu *Between.Pomiędzy* znalazł się trzeci odcinek *Teatru na faktach* pod tytułem *MAMA BEZ* w reżyserii Jolki Solarz-Szwed i Jakuba Tabisza. To nowa historia, której bohaterka opowiada o izolacji podczas kwarantanny oraz niemożności

zobaczenia się z córką, nad którą opiekę przejął ojciec. Krótka forma teatralna przedstawia całe spektrum macierzyństwa, jakiego do tej pory nie znaleźliśmy: pozbawionego dziecka. Kobieta, głównie zamknięta w czterech ścianach, mierzy się z izolacją oraz nieudolnością systemu, który pozwala jednemu rodzicowi przejąć kontrolę nad dzieckiem. Bohaterka może zobaczyć się z córką tylko przez Internet, tak więc spędzają razem czas online: rozmawiając, czytając, a nawet bawiąc się w chowanego. Jakub Tabisz wyjaśnia: - *W naszym teatrze opieramy się na prawdziwych osobach, na zdarzeniach, w których uczestniczą, i tworzymy scenariusz z ich słów. Ważne jednak jest to, że staramy się wiernie oddać charakter postaci i to, co ona uważa o otaczającym ją świecie. Bronimy swoich bohaterów i nie stawiamy tezy. Głównie zadajemy pytania. A wnioski i odpowiedzi pozostawiamy naszej publiczności. W ten sposób udaje nam się sięgnąć po bardzo różne osobiste perspektywy, często nieobecne w teatrze czy filmach. Dzięki temu język wykorzystany w scenariuszach jest bardzo żywy i zawsze indywidualny, można w nim rozpoznać żyjącego i oddychającego człowieka. Ma się wrażenie przebywania z bohaterem w jego mieszkaniu.* I tak rzeczywiście jest w odcinku *MAMA BEZ* – klaustrofobiczne wnętrze mieszkania bohaterki wraz z duszną atmosferą narastających i wrogich emocji są dominującym składnikiem opowieści.

Krok teatru w stronę doświadczenia jednostki wydaje się być zabiegiem nie tyle postmodernistycznym, ile z gruntu potrzebnym. W czasie trwania pandemii, która pozbawiła nas poczucia stabilności, jedną z najważniejszych cech współczesnej sztuki okazała się być jej moc katarktyczna, a dokładniej: porządkująca i niwelująca negatywne emocje. Eksploracja formy być może zatacza w ten sposób koło – odcinając się od literackości, teatr wraca do korzeni, gdzie najważniejsze jest ludzkie doświadczenie i jego odbicie. W najtrudniejszych chwilach na ratunek przychodzi sztuka tworzona przez ludzi takich jak my. Jakub Tabisz zachęca: - *Opieramy się na rozmowach. Rozmowy to chyba podstawowe narzędzie wyjścia z izolacji. I naprawdę każdy ma historię do opowiedzenia. Dlatego zapraszam do rozmowy.*

Jakub Tabisz na co dzień pracuje w Instytucie Grotowskiego, gdzie koordynował festiwale Scena ulicy, Kartoteka rozrzucona oraz Dziady. Recykling. Koordynuje projekt Teatr na faktach. Odpowiedzialny za wiele wydarzeń performatywnych, m.in. Most do San Sebastian, Kochani ludożercy i akcji Wybory Literackie. Założyciel grupy Improvizowane Poniedziałki, twórca projektów i sztuk edukacyjnych (Wrocławski Teatr Lalek) oraz finalista międzynarodowego konkursu literackiego Morze Słów. Tworzy też akcje charytatywne, np. Charytatywny wieczór impro.